

Yıl: 2, Sayı: 5, Aralık 2015, s. 36-57

INESJOURNAL
ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Murat DİRLİKLİ¹, Ali Fatih SAKALLI², Levent AKGÜN³

MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR⁴

Özet

Bu araştırmanın amacı; liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar ve istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri, çözüm yolları ve etkili bir sınıf yönetimi için bir öğretmenin sahip olması gereken özelliklerin neler olduğu ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla, Kahramanmaraş il merkezindeki liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinden seçkisiz olarak belirlenen 14 öğretmen ile bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubundaki öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak araştırmanın verileri toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular frekans, yüzde tablolarıyla betimlenmiştir. Öğretmenlerden alınan cevapların analizi sonucunda sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve ortam kaynaklı olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmüştür. Matematik öğretmenleri, sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunlar temelinde öğrencilerin derse karşı ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir. Karşılaştıkları sorunları ise yakın ilgi göstererek, etkili biçimde ders anlatarak ve öğrencilerin motivasyonlarını artırıp dersle ilgilenmelerini sağlayarak çözdüklerini ifade etmişlerdir. Bir matematik öğretmenin sınıf yönetiminde sıkıntı yaşamaması için alan bilgisinin iyi olması, teknolojiyi etkin kullanması ve farklı ders anlatım yöntemlerini kullanabilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim Matematik Öğretmenleri, Sınıf Yönetimi, İstenmeyen Öğrenci Davranışları, Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

PROBLEMS FACED BY MATHEMATICS TEACHERS REGARDING THE CLASSROOM MANAGEMENT

Abstract

The purpose of this study is to reveal the perspectives and opinions of mathematics teachers working in high schools regarding the causes of problems and undesirable student behavior faced in classroom management, solutions for such problems and which qualifications every teacher should bear for an effective classroom management. To that end, a working group was comprised of randomly selected fourteen mathematics teachers working in high schools in the province of Kahramanmaraş. Teachers in the working group were

1 Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, muratdirlikli@siirt.edu.tr

2 Öğr. Gör., Sütçü İmam Üniversitesi, Pazarcık Meslek Yüksek Okulu, afsakalli@hotmail.com

3 Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, levakgun@atauni.edu.tr

4 Bu çalışma 9. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresinde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

interviewed when they are available and research data were collected by means of semi-structured interviews. Content analysis was utilized in data analysis. Findings obtained were presented using frequency and percentage tables. As a result of the analysis of teachers' responses, it was observed that the problems encountered in classroom management fell into two categories, namely student-driven problems and environment-related problems. Teachers stated that disinterestedness towards classes is the fundamental cause of the problems encountered in classroom management. They opined they strived to find solutions for the problems by giving close attention, teaching effectively and increasing students' motivation to make them engage the course. They stated that every mathematics teacher should have a full knowledge of their branch, use technology effectively and be able to use different teaching methods, in order not to have problems in classroom management.

Key words: Secondary School Mathematics Teachers, Classroom Management, Undesirable Student Behavior, Classroom Management Approaches.

GİRİŞ

Toplumların geleceği bireylerin almış olduğu eğitimin niteliğine bağlı olduğundan (Baki, 2003), günümüzde bilim ve teknoloji alanında meydan gelen gelişmeler ışığında, toplumların ihtiyaç ve beklentilerinin giderilebilmesi için eğitim sistemlerinin de yenilenmesi gerekmektedir. İçinde bulunduğu çağda meydana gelen gelişmelere uyum gösteren, toplumun beklentilerini gerçekleştirecek nitelikte bireylerin yetiştirilmesi eğitim sistemlerinin en önemli görevlerindedir.

Eğitim sistemimiz incelendiğinde öğretmenden, öğrenci ile öğretim programı arasında bir köprü vazifesi üstlenmesi ve öğrencinin öğretim programında yer alan kazanımları edinmesi için rehberlik yapması beklenmektedir. Bunun yanında toplumda meydana gelen değişimler öğretmenden, sınıfta öğretim faaliyetlerinin takibi ve düzenin sağlanması şeklinde ifade edilen temel görevlerinin yanında başka görev ve sorumluluklar da yüklemiştir.

Artan bu sorumlulukların tam olarak yerine getirilebilmesi ve sistem içerisinde belirlenen akademik hedeflerin gerçekleştirilebilmesi eğitim öğretim etkinliklerinin bir düzen içerisinde sürdürülmesine bağlıdır. Sınıfta öğrenme ve öğretmeye uygun bir ortamın sağlanmasından ve etkinliklerin bir düzen içerisinde sürdürülmesinden sorumlu olan kişi, öğretim sürecini yöneten ve yönlendiren ve bu sürecin odak noktasında bulunan öğretmendir. Belirlenen hedef ve kazanımların gerçekleşmesi, öğrenme faaliyetlerinin bir düzen içerisinde devam ettirilebilmesi için öğretmenin sınıfta uygun bir öğrenme atmosferi oluşturması ve istenmeyen davranışları en aza indirmesi şarttır. Bu durum ise etkili bir sınıf yönetimi ile mümkündür. Etkili bir sınıf yönetimi olmadan eğitimle öğrenciye kazandırılmak istenen kazanım ve davranış biçimlerinin hedeflenen düzeyde gerçekleşmesi ve akademik başarıdan söz etmek mümkün değildir.

Nitelikli eğitim ve öğretim ortamları oluşturmak etkili bir okul ve sınıf yönetimine bağlanabildiği gibi, etkili bir okul ve sınıf yönetimi de öğretmenlerde sınıf yönetimi becerilerinin bulunmasına bağlanabilir. Bu nedenle, eğitimin kalitesi büyük ölçüde, sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Harris, 1991; Demirel, 2005; Şentürk & Oral, 2008; Paliç & Keleş, 2011). Öğretmenin görevleri arasında öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra, sınıf yönetimi görevini de tam olarak yerine getirmesi beklenmektedir. Öğrencilerin hedeflenen eğitsel yaşantıları kazanabilmeleri, sınıfın başarılı bir biçimde yönetilmesine (Başar, 2004), sınıftaki yönetimin başarılı olması ise doğrudan öğretmene bağlanmaktadır (Yılmaz,

2008). Yapılan araştırmalar öğrencilerin öğretim sürecine aktif katılımıyla verimli çıktılar alındığı, akademik başarılarının, kendilerine saygı ve özgüvenlerinin arttığı, eğitimden beklenen istendik davranış geliştirme ve sosyal becerilerin kazanıldığı, istenmeyen davranışlara ve sınıf içi karışıklıklara öğretmen-öğrenci işbirliği içerisinde müdahale edilerek disiplinin sağlandığı sınıfların aynı zamanda sınıf yönetiminin de başarılı gerçekleştiği ortamlar olduğunu göstermektedir (Alatlı, 2014; Aytekin, 2000; Brophy, 1983; Emmer & Stough 2001; Erol, 2006; Güler, 2005; Güner, 2010; Harris, 1991; Kellough & Kellough, 1996; Sucuoğlu, 2004).

Bilimsel anlamda meydana gelen gelişmelerin, toplumsal değişim ve gelişimi hızlandırdığı günümüzde matematik öğretiminin önemi giderek artmakta, elde edilen yeni bilgiler ve teknolojik gelişim, matematik öğrenme ve öğretme etkinliklerimizi gözden geçirmemize neden olmaktadır. Çağımızda daha önceki nesillerin karşılaşmadığı yeni sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunların çözümünde, matematiği bilen, matematiksel düşünme gücü ve muhakemesi gelişmiş, matematiği modelleme ve problem çözmede yeterli düzeyde kullanabilen bireylere her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır (MEB, 2013). Buna rağmen matematiği, hayatını zehir eden derslerden, içine korku salan sınavlardan ve okulu bitirir bitirmez kurtulacağı bir kâbustan ibaret (Sertöz, 1996) görenlerin, soyut işlemlerin zorluğu nedeniyle zor ve sıkıcı bulup matematiğin zor olduğunu ve matematiği başaramayacağını düşünenlerin (Baykul,2000) olduğu da bir gerçektir.

Halen yürürlükte olan matematik öğretim programı, “Her öğrenci matematiği öğrenir” ilkesine göre hazırlanmasına rağmen, özellikle ortaöğretim düzeyinde ele alınan birçok matematiksel kavram, doğaları gereği soyut bir nitelik taşımaktadır. Bu sebeple öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alındığında zaman zaman öğrencilerin bu kavramları yapılandırmada güçlüklerle karşılaştıkları bilinmektedir (MEB, 2013). Öğrencilerin matematik dersine karşı olumsuz tutum geliştirmesi, dersin sıkıcı ve zor olduğu kanaatinde olmaları ister istemez dersten kopmalarına sebep olacaktır. Bu durumdaki öğrencilerin ise sınıf düzenini bozup, öğretmene sınıf yönetimi ile ilgili sorun çıkarmaları kaçınılmazdır.

Araştırmacıların sınıf yönetiminin farklı boyutlarını ele almaları sebebiyle sınıfta karşılaşılan istenmeyen davranışlar ve sınıf yönetimi ile ilgili yaklaşımların isimlendirilmesi ve gruplandırılması farklılık göstermekle beraber Geleneksel, Tepkisel, Önlemsel, Gelişimsel, Çağdaş ve Bütünsel Yaklaşım modeli şeklinde sıralanmaktadır (Kaya & Alim, 2012). Geleneksel yaklaşım modeli; öğrencilerin öğretmenin önceden belirlediği sınıf kurallarına şartsız uymalarının beklendiği (Ağaoğlu, 2002), aynı zamanda öğretmenin bilgiyi doğrudan aktardığı ve öğrencinin de bilgiyi olduğu gibi kabullendiği öğretim durumudur (Aslan, 2011). İstenmeyen öğrenci davranışlarına öğretmenin tepki vermesi şeklinde gelişen ve istenmeyen durum veya davranışı ödül-ceza sistemini kullanarak değiştirmeyi amaçlayan yönetim modeli (Özgözü, 2007) ise tepkisel yaklaşım modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelecekte meydana gelecek bir davranışın kestirilmesi ve olmadan önce önlemeye yönelik tedbirlerin alınması (Başar, 2004) anlayışına dayalı model ise önlemsel modeldir. Gelişimsel modelde ise; öğrencilerin, fiziksel ve ruhsal gelişim düzeylerine uygun bir şekilde hareket edilerek öğrenciler bedensel ve ruhsal gelişmelerine uygun etkinlikler yapmaya yöneltilir (Güler, 2005). Çağdaş yaklaşım modelinde, sınıf bir sistem olarak ele alınır ve öğretmen rehber konumdadır (Kaya & Alim, 2012). Sınıf ortamının öğrencinin gelişim düzeyine göre oluşturulduğu, önlemsel model etkinliklerinin uygulanmasına rağmen oluşan istenmeyen davranışlarda tepkisel modelin

kullanıldığı dolayısıyla bütün sınıf yönetimi modellerini bütünleştirmenin amaçlandığı (Özer, 2009) model ise bütünsel sınıf yönetimi modelidir.

Son yıllarda sınıf yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde sınıfta istenmeyen davranışlar, nedenleri ve bu davranışlara yönelik öğretmenlerin kullandıkları stratejiler üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak ilköğretim seviyesinde (Armağan, 2010; Ataseven, 2001; Aydın, 2004; Çetin, 2002; Demir, 2003; Girmen ve ark. 2006; Karahancı, 2013; Keskin, 2002; Yılmaz, 2008; Yıldız, 2006) olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında lise seviyesinde ve farklı branşlara göre de sınıfta yaşanan disiplin problemleri ve bu problemlere karşı öğretmenlerin kullandıkları stratejiler ve bu stratejilere ilişkin öğretmen görüşlerinin araştırıldığı (Altundaş, 2013; Demir, 2006; Güler, 2005; Özözgü, 2007; Sağnak, 2009; Siyez, 2009; Taştan, 2010; Uğur, 2006; Üstün, 2013) çalışmalara da rastlanılmıştır. Ayrıca literatürde öğretmenin öğrencinin yanlış davranışlarını engellemek ve etkili bir öğretim yapabilmesi için etkin bir sınıf yönetimi gerçekleştirilmesi gerektiğini destekleyen çalışmalarda bulunmaktadır.

Günümüzde hem dünyada hem de ülkemizde okulların karşılaştığı en büyük problemlerden bir tanesi disiplin ve öğrencilerin öğretim sürecinde gösterdikleri istenmeyen davranışlardır. Öğretmenlerin sınıfta disiplinini sağlayamaması, sınıftaki düzenin bozulması durumunda sınıf yönetiminde büyük zorluklar yaşayacağı açıktır. Ayrıca bu durum öğrencinin kendine, arkadaşlarına veya okul ortamına zarar vermesi gibi durumlara yol açmasının yanında eğitsel başarıların düşmesine ve eğitimde kalitenin azalmasına yol açabilmektedir. Yapılan bu ve benzeri araştırmalarla, öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları karşısında uygulanabilir yöntemler geliştirmelerine yardımcı olunacağı düşünülmektedir

Bu araştırmada liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar ve istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri ile bu sorunlara karşı geliştirdikleri çözüm yöntemleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla; “Ortaöğretim matematik öğretmenleri, sınıf yönetiminde hangi sorunlarla karşılaşmakta ve bu sorunlara ilişkin hangi çözüm yöntemlerini kullanmaktadırlar?” sorusu paralelinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Ortaöğretim matematik öğretmenleri sınıf yönetimiyle ilgili hangi sorunlarla karşılaşmaktadırlar?
2. Ortaöğretim matematik öğretmenleri sınıf yönetimiyle ilgili karşılaşılan bu sorunların neden kaynaklandığını düşünmektedirler?
3. Ortaöğretim matematik öğretmenleri sınıf yönetimini nasıl sağlamakta ve istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik hangi çözüm yöntemlerini kullanmaktadırlar?
4. Ortaöğretim matematik öğretmenleri sınıf yönetiminde sıkıntı yaşanmaması için öğretmenlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiğini düşünmektedirler?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları, ‘nasıl’ ve ‘niçin’ sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu

veya olayı derinliğine incelemesine olanak veren bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği, insanların neyi ve neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışlarını yönlendiren etkenleri ortaya çıkarmayı sağlayan veri toplama aracıdır (Ekiz, 2009). Araştırmada ortaöğretim matematik öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin karşılaştıkları sorunlar, uygulamaları ve önerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada, Kahramanmaraş ilindeki liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinden 14 tanesi ile gönüllülük esaslı temel alınarak bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin mesleki tecrübeleri farklı düzeydedir. Öğretmenlerden çalışma ile ilgili randevu alınarak görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmaya katılanların 10'ü erkek, 4'ü bayandır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 2'si 20 yıldan fazla, 4'ünün 15-20 yıl arası, 3'ünün 10-15 yıl arası, 2'sinin 5-10 yıl arası ve 3'ünün ise 0-5 yıl arası öğretmenlik deneyimi bulunmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 4 tanesi Anadolu Liselerinde, 6 tanesi Genel Liselerde ve 4 tanesi de Meslek Liselerinde görev yapmaktadır.

Tablo1: Katılımcılara ait kişisel özellikler

Cinsiyet	f	%
Bayan	5	28
Erkek	9	72
Mesleki Tecrübe	f	%
0-5 yıl arası	3	22
5-10 yıl arası	2	14
10-15 yıl arası	3	22
15-20 yıl arası	4	28
20 yıl ve üzeri	2	14
Çalışılan Okul	f	%
Anadolu Lisesi	4	28
Genel Lise	6	44
Meslek Lisesi	4	28

Verilerin Toplanması

Araştırma için oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda 4 adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formuna son şekli verilmeden önce soruların geçerliğinin sağlanabilmesi için 4 öğretmen ile pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen dönütler ışığında gerekli düzeltmeler yapılmış, görüşme formuna son hali verilerek veriler toplanmıştır. Soruların geçerliğinin desteklemesi açısından bu durum önem arz etmektedir. Elde

edilen veriler benzerlik ve farklılıkları göz önüne alınarak tasnif edilmiştir. Yapılan bu sınıflamalar içerik analizi yaklaşımına uygun olarak çözümlenmiş ve sınıflanmıştır. Yapılan sınıflandırmalar için kodlar oluşturulmuştur.

Elde edilen veriler frekans ve yüzdeleri hesaplanarak tablolara aktarılmış, güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin uygun oldukları zamanlarda randevu alınarak görüşmeler yapılmış, böylece sorulara yeterli zaman ayrılarak objektif cevaplar alınmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda elde edilen veriler, araştırmanın modeline uygun olarak içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi yapılırken, birbirine benzeyen verilerin, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilip, bunların okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenip yorumlanmasına (Yıldırım ve Şimşek, 2011) dikkat edilmiştir. İçerik analizinde; belli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılması şeklinde uygulanan kategorisel analiz ile birim ve öğeleri sayısal, yüzdesel ve oransal bir tarzda görülme sıklığını ortaya koyma olarak tanımlanan frekans analizi teknikleri kullanılmıştır. (Bilgin, 2006).

Araştırmanın iç geçerliğini artırmak için elde edilen veriler ile verilerin yorumları hem katılımcıların hem de iki uzmanın incelemesine başvurulmuştur. Verilerin analizi aşamasında Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre belirlenen ve aşağıda verilen aşamalar izlenmiştir.

- **Verilerin kodlanması:** Araştırma problemi belirlendikten sonra ilgili literatür taraması yapılmış, veri toplama aracının pilot uygulaması yapılmış ve görüşmelerde kullanılacak açık uçlu 4 sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler düzenlenmiş, veri seti birkaç kez okunmuş, anlamlı bütünler halinde bölümlere ayrılmış, bu anlamlı bütünler kodlar verilmiştir.

- **Temaların bulunması:** İlk aşamada oluşturulan kodları genel anlamda açıklayabilen ve kodları uygun kategoriler altında toplayabilen temalar belirlenmiştir. Ortaya çıkan kodlar benzerlik ve farklılıkları tespit edilmiş, birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilmiştir. Bu çerçevede verilerin hangi tema ve kodlar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiştir.

- **Verilerin kod ve temalara göre düzenlenmesi:** İlk aşamada araştırmacılar tarafından yapılan ayrıntılı kodlama ve ikinci aşamada yapılan tematik kodlama sonucu veriler düzenlenip tanımlanacak duruma getirilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan sisteme göre veriler okuyucuların anlayabileceği bir dille tanımlanmıştır.

- **Bulguların yorumlanması:** Ayrıntılı bir biçimde tanımlanan ve sunulan bulgular araştırmacılar tarafından yorumlanmış ve bazı sonuçların çıkarılması, bulguların ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde; araştırmaya ait alt problemlere ilişkin bulgular sırasıyla verilmiştir.

Matematik Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin belirttikleri görüşlere göre sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunlar öğrenci kaynaklı ve ortam ve sistem kaynaklı olmak üzere 2 temada toplanmıştır. Bu başlıklara yönelik belirtilen görüşlerin frekansları (f) ve yüzdeleri (%) Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2: Matematik öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorun türlerinin dağılımı

Kaynak	Sorun Türleri	Verilen Cevaplar	
		Frekans (f)	Oran (%)
Öğrenci	Derse Karşı İlgisizlik	12	14
	Öğrencinin Derse Hazırlıksız Gelmesi	9	11
	Temel Matematik Becerilerindeki Zayıflık	8	9
	Ders Çalışma Alışkanlığının Olmaması	7	8
	Soyut Düşünememe	6	7
	Saygısız Tavırlar ve Diğer Öğrencilerle İyi Geçinememe	5	6
Sistem ve ortam	Okullardaki Altyapı ve Teknik Donanım Eksikliği	10	12
	Gürültü	8	9
	Dersi Öğrenmenin Değil Geçmenin Amaçlanması	6	7
	Öğrencilerin Ders Dışı İlgileri	5	6
	Sınıf Ortamının Temiz Olmaması	5	6
	Ders Saatlerinin Yetersizliği	4	5
TOPLAM		85	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları öğrenci kaynaklı sorunlara yönelik; 12 cevap (%14) derse karşı ilgisiz davranışlarıyla, 9 cevap (%11) derse hazırlıksız gelmeleriyle, 8 cevap (%9) temel matematik becerilerinin zayıf olmasıyla, 7 cevap (%8) soyut düşünememe sıkıntısıyla, 5 cevap (%6) sınıftaki diğer öğrencilerle iyi geçinememe, öğretmen ve arkadaşlarına karşı agresif ve saygısız tavırlar göstermeleri ile alakalıdır.

Yine tablo 2 ‘de sınıf yönetimi ile ilgili karşılaşılan sistem ve ortam kaynaklı sorunlara yönelik; 10 cevap (%12) okullardaki teknik donanım ve alt yapı eksikliği ile, 8 cevap (%10) sınıf ortamında oluşan gürültü ile, 6 cevap (%7) öğrencilerin dersi öğrenmekten ziyade geçmeyi amaçlamasıyla ilgili, 5 cevap (%6) öğrencilerin ders dışı ilgileri ile, 5 cevap (%6) sınıf ortamının temiz olmaması ile ve 4 cevap (% 5) te eğitim- öğretim müfredatını yetiştirmek için ders saatlerinin yetersizliğiyle ilgilidir.

Matematik Öğretmenlerin sınıf yönetimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik vermiş oldukları cevaplar genel olarak aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmenlerden öğrencilerin derse karşı isteksiz davranışlarına yönelik cevaplardan bazıları, ‘Öğrencilerin derse karşı duyarsızlığı, ilgisizliği dersin işleyişin ve sınıf disiplinini bozuyor’,

‘Öğrenciler derse karşı ilgisiz oldukları için sınıf yönetimi sorunlu olmaktadır’, ‘Öğrencilerin derse odaklanamaması sınıf yönetiminde en çok karşılaştığım sorundur’ şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin derse hazırlıksız geldiklerine yönelik cevaplardan bazıları, *‘Öğrenciler bırakın derse hazırlıklı gelmeyi verdiğimiz ödevleri bile düzgün yapmamaktadırlar’, ‘Öğrencilerin derste anlatılanları daha iyi kavramaları için derse hazırlıklı gelmelerini sürekli söylüyorum. Fakat çoğu kitabın yüzünü açmadan, hiç soru çözmeden geliyor. Bu durum derse ilgilerini azaltıp dolayısıyla sınıf yönetimini zorlaştırıyor’* şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin temel matematik becerilerinin eksikliğine dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Temel matematik işlemlerinde dahi zorlanan bir öğrenci grubu var. Bu öğrencilere dinleyip çalışırlarsa yapabileceklerini anlatıyorum ama bu öğrendiklerimiz günlük hayatta bizim ne işimize yarayacak diyerek dersten uzaklaşıyorlar’, ‘Temeli zayıf olan öğrenci derste başka şeylerle ilgilenip disiplini bozuyor’* şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin ders çalışma alışkanlığının olmamasına dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Sınıfta disiplin sağlama hususunda beni en çok yoran öğrenciler ders çalışma alışkanlığı olmayanlardır’, ‘ Verilen ödevleri yapan, konu tekrarı yapan, ders çalışma alışkanlığını kazanmış öğrenciler sınıf yönetimini çok kolaylaştırıyor’* şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin soyut düşünememesine dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Matematiğin bazı konularının soyut olması, öğrencilerin işlem yapmakta zorlanması ve soyut düşünememesi konuyu daha da zorlaştırıyor. Bu da ilgiyi azaltıp disiplini bozuyor’, ‘Soyut düşünebilen öğrenciler matematiği kolayca hallediyor. Fakat üç boyutlu düşünemeyen öğrenciler dersten kopuyor ve arkadaşlarıyla kaynatıyorlar’* şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin arkadaşlarıyla iyi geçinememelerine dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Öğrencilerin içinde buldukları dönemden dolayı çok çabuk tartışmaları ve kavga etmeleri söz konusu ve bu durum sınıf yönetimini güçleştirmektedir’, ‘Üniversite sınavına hazırlanan öğrenciler dahi sınıfta arkadaşlarıyla kavga ediyorlar’, ‘Sınıf yönetimini en çok zorlayan olaylardan birisi ders esnasında öğrencilerin agresif tavırlar sergilemeleri’, ‘Bazen öğrenciler bize saygısızca cevap veriyorlar’, ‘Öğretmen öğrenciye kendini sevdiremezse öğrenciden rahatlıkla ters hareketler görebiliyor’, ‘Lise dönemi, öğrencilerin kanlarının deli aktığı bir zaman. Bu dönemde söyledikleriniz de yanlış anlaşılabilir. Üzücü tavırlarla karşılaşılabilir’* şeklindedir.

Öğretmenlerden okullardaki altyapı ve teknik donanım eksikliği dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Ders esnasında kullanmak istediğimiz birçok materyalin, bilgisayar ve projeksiyon cihazlarının yetersiz olması derse karşı ilgiyi azaltıyor. Bu da kontrolü sağlamakta ciddi sıkıntı oluşturuyor.’* şeklindedir.

Öğretmenlerden sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunlardan gürültüye dair alınan cevaplardan bazıları, *‘ Sınıf mevcutlarının fazla olması, öğrencilerin derse karşı ilgisizlikleri, çalışma ortamının çok hijyen olmaması kontrolü zorlaştırıyor. Bu durumda gürültü oluyor’, ‘Sınıfların kalabalık olması, öğrencilerin birbirleriyle çok konuşmalarına ve gürültüye sebep oluyor’* şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin dersi öğrenme yerine geçmeyi hedeflemelerine dair alınan cevaplardan bazıları, *‘Öğrencilerin matematik dersinde öğrenilen konuların ne işe yarayacak*

mantığında olması dersi öğrenmeden ziyade geçmeyi hedeflemelerine sebep olmaktadır, ‘*Sınıf tekrarının olmaması öğrencilerde dersi geçsek yeter düşüncesini oluşturuyor*’ şeklindedir.

Öğretmenlerden öğrencilerin ders dışı ilgilerine dair alınan cevaplardan bazıları, ‘*Öğrencilerin derslerinden ziyade başka şeylerle ilgilenmeleri ister istemez sınıf kontrolünü ve yönetimini olumsuz etkilemektedir.*’, ‘*Gelişen teknoloji, internet, oyun, telefonlar öğrencilerin derse ilgisini azaltıyor*’, ‘*Öğrencilerin içinde buldukları dönem karşı cinse ilgiyi artırıyor, ders motivasyonlarını düşürüyor*’, ‘*Özellikle erkek öğrencilerin spora ve futbola merak duyması onları derse karşı soğutabiliyor*’ şeklindedir.

Öğretmenlerden ders saatlerinin yetersizliği ve müfredat problemlerine dair alınan cevaplardan bazıları ‘*Öğrencilerin matematiğe karşı ilgisiz tutumları ve müfredatın ihtiyaca göre hazırlanmaması sınıf yönetiminde sorunlar oluşturmaktadır*’, ‘*Eğitim öğretim müfredatının yüklü olması ders saatlerinin yetersiz olması hızlı ders işlemeyi gerektiriyor. Bu durumda bazı konular tam anlaşılmadan hızlı şekilde işlenince öğrenciler konulardan kopuyor. Bu tip öğrencilerle ders işlemek hem bize hem öğrencilere işkence oluyor*’ şeklindedir.

Matematik öğretmenlerinin belirttikleri öğrenci kaynaklı sorunların genelde derse ilişkin yetersizliklerden kaynaklandığı görülmektedir. Yine belirtilen okullarda uygulanan sistem ve sınıf ortamına dair fiziksel yetersizlikler ile beraber ders geçme sistemi ile ilgili olumsuzlukları ağırlıklı olarak dile getirdikleri görülmektedir.

Matematik Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunların Sebeplerine İlişkin Bulgular

Sınıf yönetiminde karşılaştığınız sorunların sebebi nedir sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplar 9 başlıkta toplanarak aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu başlıklara yönelik verilen cevapların frekansları (f) ve yüzdeleri (%) Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunların sebeplerinin dağılımı

Karşılaşılan Sorunların Sebepleri	Verilen cevaplar	
	Frekans (f)	Oran (%)
Matematik Dersine Yönelik Önyargı	12	17
Okul Yönetiminin Duyarsızlığı	9	13
Kalabalık Sınıflar	9	13
Matematik Temelinin Yetersizliği	8	11
Sınıf Tekrarının Olmaması	8	11
Sınav Sisteminde Yapılan Değişiklikler	7	10
Öğrencilerdeki Ders Dışı İlgiler	7	10
İletişim Eksikliği	6	9
Velilerin Yanlış Okul Tercihleri	4	6
TOPLAM	70	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştıkları sorunların sebeplerine dair verdikleri cevapların dağılımı sırasıyla; 12 cevap (%17) öğrencilerdeki matematik dersine yönelik önyargıyla ilgili, 9 cevap (%13) okul yönetimlerinin tutumları ile ilgili, 9 cevap (%13) sınıf mevcutlarının kalabalık olması ile ilgili, 8 cevap (%11) öğrencilerin liseye geçişte matematik temelini yetersiz kalması ile ilgili, 8 cevap (%11) sınıf tekrarının olmaması ile ilgili, 7 cevap (%10) sınav sistemine yapılan değişikliklerle ilgili, 7 cevap (%10) öğrencilerin ders dışı ilgileri ile ilgili, 6 cevap (%9) öğretmen ile öğrenciler arasındaki iletişim eksikliği ile ilgili, 4 cevap (%6) ta öğrencilerdeki velilerin yanlış okul tercihi ile ilgilidir.

Matematik öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların sebeplerine yönelik vermiş oldukları cevapların bazıları aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerdeki matematik dersine yönelik önyargıyla ilgili öğretmenler; *‘Matematik dersi bazı öğrencilere göre hiçbir zaman eğlenceli olmuyor’, ‘Sebepler soruda gizli aslında. Dersi başaramam diye düşününce ilgi ve alakasını vermiyor. Bu nedenler başka şeylerle ilgilendiğinden ortam dağılıyor’, ‘Öğrencilerin derse karşı önyargılı, ilgisiz olmaları ve düzenli ders çalışma alışkanlığı kazanamamış olmaları ders düzenini bozuyor’* şeklinde fikir beyan etmişlerdir.

Liselerde görev yapan matematik öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların sebeplerinden okul yönetiminin eksikliğine dair cevaplarından bazıları; *‘Karşılaştığımız sorunların bence en önemli sebebi mevcut yönetimlerin beceriksizliğidir’, ‘Karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yönetimlerinin yeterli tepkiyi vermemesi öğrencileri tekrar huzursuzluk çıkarmaya cesaretlendiriyor’, ‘Okullarda disiplinli, omurgalı bir yönetim olsa bu sorunlar çözümler diye düşünüyorum’* şeklindedir.

Sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunların sebeplerinden birisi olarak ifade edilen sınıf mevcutlarının kalabalık olmasına yönelik matematik öğretmenleri; *‘Yeteri kadar okul yapılmaması ve sınıfların kalabalık olması karşılaştığımız sorunların en temel sebebidir’, ‘Özellikle sınıfların kalabalık olması öğrencilerin derse ilgisini azaltıp ve sınıf yönetimini zorlaştırıyor’, ‘Sınıfta disiplini bozan en önemli sebep sınıfların kalabalık olmasıdır’* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlara sebep olarak gördükleri matematik temelini yetersizliğine dair verdikleri cevaplardan bazıları; *‘Dört işlem bilmeyen öğrencilere türev, integral öğretmeye çalışmak ister istemez öğrencilerin ders dinlemesini engelliyor’, ‘Özellikle öğrencilerin matematik temelini olmaması yada çok az olması en büyük sebeplerdendir’, ‘Öğrencilerin derse karşı duyarsızlığının sebebi ilköğretimden gelen temel matematik becerilerinin yetersizliği’* şeklindedir.

Matematik öğretmenlerinin karşılaşılan zorlukların sebeplerinden saydıkları ‘sınıf tekrarının olmaması’ koduna ait cevaplardan bazıları; *‘Ders çalışmadan sınıf geçmeye alışan öğrenci formatı sınıfta huzursuzluğun en önemli sebebidir bence’, ‘Sınıf tekrarının olmaması en önemli sebeptir’, ‘Sınıf tekrarının olmaması ve öğrencilerin buna güvenmesi, nasıl olsa beni geçirirler düşüncesine sahip olması sınıf yönetimini zorlaştıran en önemli sebep’* şeklindedir.

Liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştıkları sorunların sebeplerinden saydıkları sınav sisteminde yapılan değişiklikler başlığına yönelik;

'Sınav sisteminde yapılan değişiklikler öğrencilerin ders motivasyonunu düşürüyor buda çıkan problemlerin sebebi diye düşünüyorum', 'Sınav sisteminde ve sınıf geçme sistemi üzerinde çok oynanması öğrencilerin okula bakış açısını bozuyor', 'Üniversiteye hazırlanan öğrenci ister istemez ders çalışmaya çalışıyor bu da sınıf yönetimini kolaylaştırıyor fakat yapılan her değişiklik öğrencilerin ders motivasyonunu bozuyor' şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların sebeplerinden öğrencilerin ders dışı faktörlere duydukları ilgi koduna karşılık; *'Öğrencilerin çevrelerinden özellikle de basın-yayın ve internetten etkilenmeleri derse ilgisini dolayısıyla sınıfın düzenini bozuyor', 'Sınıfta gürültü yapan öğrencilerin derse katılmayıp ders dışı konularda bülbül olması onların başka şeylere ilgi duyduğunu gösteriyor', 'Ders çalışmaya vakit bulamayan öğrencilerin zamanlarını İnternet kafelerde geçiriyor olması okulunda sınıfında disiplinin alt üst etmektedir'* şeklinde fikirlerini dile getirmiştir.

Yine matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların sebeplerinden saydıkları iletişim eksikliğine yönelik verdikleri cevaplardan bazıları; *'Bizlerin hiç öğrenci olmamış gibi hareket etmemiz öğrencileri kendimize düşman ediyor', 'Ergenlik dönemindeki öğrencilerin hareketlerini bazen anlayamıyoruz bu durumda çatışma ortaya çıkıyor', 'Bir öğretmen öğrencileriyle güzel bir diyalog kurarsa dersi de verimli işler çıkacak problemleri de kolayca çözer, problemlerin temelinde aile ve öğretmenlerin motivasyon konusunda yetersiz desteği var'* şeklindedir.

Matematik öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaşılan sorunlar ve istenmeyen öğrenci davranışlarının sebeplerinden saydıkları velilerin yanlış okul tercihlerine yönelik verdikleri cevaplardan bazıları; *'Öğrencinin istemediği bir okula devam etmesi başarısızlığa ve sınıfta uyumsuzluğa sebep olmaktadır', 'Özellikle meslek edinsin diye gönderilen öğrenciler okullarını sevmeyince bir şekilde başarısızlıkla ailesinden intikam alıyorlar', 'Sınıf huzurunu bozan birkaç öğrenciyle görüştüğümde bu okula isteyerek gelmediklerini ifade ettiler'* şeklindedir.

Matematik öğretmenleri sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştıkları sorunların en önemli sebebi olarak öğrencilerin matematik dersine yönelik geliştirdikleri olumsuz tutum ve önyargıları, eğitim sistemi üzerinde sıkça yapılan değişiklikleri ve öğrencilerin sistem gereği sınıf tekrarına kalmamalarını görmekteirler. Bunun yanında öğrencilerin yanlış okul tercihleri ile iletişim eksikliğini de yine sorunların önemli sebepleri arasında saymaktadırlar.

Matematik Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunların Çözümlerine Yönelik Görüşleri

Ortaöğretim matematik öğretmenlerinin, sınıf yönetimini nasıl sağladıkları ve sorunların çözümünde kullandıkları yöntemlere ilişkin vermiş oldukları cevaplar 9 başlık altında toplanmıştır. Alınan cevapların dağılımı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin sınıf yönetimini nasıl sağladıklarına ve kullandıkları çözüm yöntemlerinin dağılımı

Öğretmenlerin Çözüm Yöntemleri	Verilen cevaplar	
	Frekans (f)	Oran (%)
Yakın İlgi Gösterme	10	16
Etkili Ders Anlatma	10	16
Motivasyon Sağlayarak Derse İlgiyi Artırmaya Çalışma	9	15
Konuyu Basite İndirgeme	8	13
Otoriter Olma	6	10
Ödül Verme	6	10
Ödev Verme	5	8
Öğrenciye Sorumluluk Verme	4	7
Velilerle Diyalog Kurma	3	5
TOPLAM	61	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin etkili bir sınıf yönetimini nasıl sağladıkları ve sorunların çözümünde kullandıkları yöntemlere ilişkin verdikleri cevapların dağılımı sırasıyla; 10 cevap (% 16) özellikle sorunlu öğrencilere yakın ilgi gösterme, 10 cevap (% 16) etkili ders anlatımı, 9 cevap (% 15) öğrenci motivasyonunu artırarak derse ilgiyi artırma, 8 cevap (% 13) konuyu daha basite indirgeyerek ders anlatımına, 6 cevap (% 10) otoriter tavır takınma, 6 cevap (% 10) ödül verme, 5 cevap (% 8) ödev verme, 4 cevap (% 7) öğrenciye sorumluluk verme, 3 cevap (% 5) veli ziyaretleri yapma şeklindedir. Bu yöntemler analiz edildiğinde derse ilgiyi artırma, konuyu basite indirgeme, öğrenciye sorumluluk verme ve ödev verme yöntemlerinin önlemsel yaklaşım modeline; etkili ders anlatımı gelişimsel yaklaşım modeline; velilerle diyalog kurma yöntemi çağdaş yaklaşım modeline, otoriter olma ve ödül verme tepkisel yaklaşım modeline yönelik çözüm yöntemleridir.

Matematik öğretmenlerinden önlemsel yaklaşım yöntemine uygun yöntemler geliştirenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Öğrenciye yakın ilgi göstermeye dair verilen cevaplardan bazıları; *‘Birebir ilgi ve alaka ile dinlemeden başaramayacağını, ders dinlemenin başarmak için başlangıç olduğunu sorunlu her öğrenciye anlatıyorum’*, *‘Onlara bir öğrenci olarak değil de yakın bir arkadaşım olduklarını hissettirecek şekilde ilgileniyorum’*, *‘Dersi 3 parçaya ayırıyorum 10 dakika ders anlatıp 5 dakika onlarla yakından ilgilenmeye çalışıyorum’* şeklindedir.

Öğretmenlerin motivasyon sağlayarak derse ilgiyi artırma şeklinde ifade ettikleri yönteme yönelik cevaplardan bazıları; *‘Kendilerine bir hedef belirlemeleri için zaman zaman derste onlarla konuşarak motive etmeye çalışıyorum’*, *‘Herkesin yapabileceğini anlatmaya çalışıp her öğrenciyi soruları çözebileceğine inandırmaya çalışıyorum’*, *‘Günlük hayattan örnekler vererek onların derse ilgilerini toplayıp motivasyonlarını artırmaya çalışıyorum’*, *‘Derste öğrencilere espri ve şaka yaparak ilgilerini çekmeye çalışıyorum’* şeklindedir.

Matematik öğretmenlerinden konuyu basite indirgeyerek karşılaştıkları sorunları çözmeye çalışanların verdikleri cevaplardan bazıları; *'Matematik derslerinde her öğrenci her soruyu çözemiyor. Her öğrenciye hitap edecek şekilde konuları daha basit şekilde anlatıyorum', 'Konuları basite indirgemeye çalışırım, hayattan örnekler veririm. Bu şekilde sınıf yönetimini sağlamaya çalışırım', 'İlköğretimden öğrenmeden geldikleri için konuları daha temelden, daha basit anlatarak, daha az işlemli sorular çözerek sorunları en aza indirmeye çalışıyorum'* şeklindedir.

Öğrenciye sorumluluk vererek karşılaştıkları sınıf yönetimi problemlerini çözmeye çalışan öğretmenlerin verdikleri cevaplardan bazıları; *'Öğrencilere derse gelirken konuyla ilgili hazırlık yapmalarını istiyorum', 'Her öğrenciye ders esnasında yapabilecekleri görevler vererek derse katılımlarını sağlamaya çalışıyorum', 'Özellikle sorunlu öğrencilere konuyla ilgili etkinliklerde yapabilecekleri görevler vererek derse katılımlarını sağlamaya çalışıyorum'* şeklindedir.

Öğretmenlerden ödev vererek karşılaştıkları sorunları çözmeye çalışanların verdikleri cevapların bazıları; *'Her gün çalışmalarını sağlayacak şekilde ödevler verip sonra kontrolünü yaparak onları kontrol altında tutmaya çalışıyorum', 'Öğrencilere dersten sonra konuyla ilgili soruları ödev olarak veriyorum. Böylece özellikle sorunlu öğrencilerin derse karşı ilgilerini biraz da olsa artırmaya çalışıyorum', 'Sınıfta konuyu kavramalarına yardımcı olduktan sonra konuyu pekiştirmeleri ve kalıcı öğrenmelerini sağlamak amacıyla ödev veriyorum. Sınıfta huzursuzluk çıkaran öğrencilerin bir kısmını bu şekilde derse karşı canlı tutmaya çalışıyorum'* şeklindedir.

Gelişimsel yaklaşım modeline uygun yöntemler üreten matematik öğretmenlerinin görüşleri genel olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sınıf yönetimi sorunlarını etkili bir ders anlatımıyla çözüyorum diyenler; *'Ne zaman derse hazırlıklı girsem öğrencilerin derse ilgisi daha fazla oluyor ve daha az sorun yaşıyorum', 'Derste görsel materyaller kullanırsam öğrenciler daha fazla derse odaklanıyor', 'Sınıfa hakim olmak isteyen birisi kesinlikle derse hazırlıklı girmeli ve Türkçe'yi düzgün kullanmalıdır'* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tepkisel yaklaşım modeline yönelik çözüm yöntemleri geliştiren matematik öğretmenlerinin verdikleri cevaplar aşağıda genel olarak verilmiştir.

Sınıf yönetiminde karşılaştığım sorunları otoriter tavır sergileyerek çözerim diyen matematik öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan bazıları; *'Sınıfta genel olarak otoriter olurum. Öğrenciler genelde benden çekinirler. Böylece sorun çıkaranlar kontrol altına alınmış olur', 'Tatlı-sert olmaya çalışıp dikkatleri sürekli üzerimde tutmaya çalışıyorum', 'İlk derste öğrencilere onlardan disiplin ile ilgili beklentilerimi anlatırım. Dikkate almayanlar olursa isimlerini alırım ve sözlü notu verirken dikkate alırım'* şeklindedir.

Sınıf yönetiminde karşılaştığım sorunları çözmede ödül verme yöntemini kullanırım diyen matematik öğretmenlerinin cevaplarından bazıları; *'Sınıf düzenini bozmayan öğrencilere genel teneffüslerde bir şeyler ısmarlarım', 'Notu genelde silah olarak kullanmam ama başarı gösteren, derslerde huzuru bozmayan ve derse katılan öğrencilere ek puan veririm', 'Ders esnasında güzel işler yapan öğrencilerin sırasına oturup onlarla muhabbet etmek bile büyük bir ödül onlar için. Sorunlu öğrencilere de aynı yöntemi kullanarak onları da kontrol altında tutarım'* şeklindedir.

Çağdaş yaklaşım modeline uygun yöntemler geliştiren matematik öğretmenlerinin görüşleri genel olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sınıf yönetiminde karşılaştığım problemleri velilerle diyalog kurarak çözüyorum diyen matematik öğretmenleri; *'Başarılı öğrencilerin velilerini arayıp teşekkür ediyorum bu durum öğrencileri derse daha çok motive ediyor ve problemleri azaltıyor'*, *'Sorunlu öğrencilerin velilerini ziyaret ederek onlara da sorumluluk yüklüyorum'*, *'Sorunlu öğrenciler bilir ki benim derste sorun oluştururlarsa velilerinin haberi olur'* şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Sınıfta karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları ve sınıf yönetimi ile ilgili sorunların çözümlerine yönelik matematik öğretmenlerinin geliştirdikleri yöntemler incelendiğinde öğretmenlerin genellikle önlemsel, gelişimsel, tepkisel ve çağdaş yaklaşım modellerine uygun hareket ettikleri görülmektedir.

Matematik Öğretmenlerinin Etkili Bir Sınıf Yönetimi İçin Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Özelliklere İlişkin Görüşleri

Liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin sınıf yönetimini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklere ilişkin verdikleri cevaplar 10 başlık altında toplanmıştır. Özelliklerin dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi için sahip olması gereken niteliklerin dağılımı

Öğretmenlerde Olması Gereken Nitelikler	Verilen cevaplar	
	Frekans (f)	Oran (%)
Alan Bilgisinin İyi Olması	14	15
Teknolojiyi Etkin Kullanma	13	14
Farklı Ders Anlatım Yöntemlerini Kullanabilme	12	13
Disiplinli Olma	10	11
İyi İletişim Kurabilme	9	9
Hoşgörülü Ve Sabırlı Olma	9	9
Adaletli Olma	8	8
Öğrenciye Değer Verme	8	8
Empati Kurabilme	7	7
Türkçeyi Ve Beden Dilini İyi Kullanabilme	6	6
TOPLAM	96	100

Tablo 5'te de görüldüğü gibi sınıf yönetiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklere yönelik matematik öğretmenlerinin görüşleri sırasıyla; 14 cevap (% 15) alan bilgisinin iyi olmasına, 13 cevap (%14) teknolojiyi etkin kullanmaya, 12 cevap (%13) farklı ders anlatım yöntemlerini kullanabilmeye, 10 cevap (%11) disiplinli olmaya, 9 cevap (%9) öğrencilerle iyi iletişim kurabilmeye, 9 cevap (%9) hoşgörülü ve sabırlı olmaya, 8 cevap (% 8) adaletli olmaya, 8 cevap (% 8) öğrenciye değer vermeye, 7 cevap (%7) empati kurabilmeye, 6 cevap (% 6)Türkçeyi ve beden dilini iyi kullanabilmeye yöneliktir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin alan bilgisine hakim olmaya vurgu yapan öğretmen görüşlerinden bazıları; *'Konularına hakim olan bir öğretmen dersleri sıkıcı olmaktan kurtarır ve*

sınıf yönetiminde sıkıntı yaşamaz’, ‘Öncelikle bir öğretmenin alanına hakim olması gerekir. Çünkü öğrenci sorduğu soruya tatmin edici cevap ister alamazsa öğretmene ve derse karşı ilgisi ve sevgisi azalır’, ‘Öğretmenler branşlarında donanımlı olmalı ki; bir sorunla karşılaştığında farklı örneklerle o sıkıntıyı aşabilmeli’ şeklindedir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin teknolojiyi etkin kullanabilmeye vurgu yapan öğretmen görüşlerinden bazıları; *‘Derste öğrencilerin dikkat ve ilgisini canlı tutabilmenin en etkili yöntemi bence öğrenciye görsel materyaller sunabilmektir. Bu durumda her öğretmen teknolojiden iyi derecede istifade edebilmelidir’, ‘Devir teknoloji devri. Şu dönemde öğrenciler internetmiş bilgisayarlımış her şeyden haberdarlar. Eğer öğretmen arkadaş bu etkenlerden anlamıyorsa öğrenci nazarında geçmiş dönemlerin öğretmeni olarak algılanır. Bu durum bir öğretmen için çeşitli sorunlar oluşturabilir’* şeklindedir.

Öğretmenlerin farklı ders anlatım yöntemleri kullanmasının etkili bir sınıf yönetimi için önemli olduğuna vurgu yapan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları; *‘Her öğrenci aynı seviyede ve özellikte olmadığı için kullandığı bir yöntem herkese hitap etmeyebilir. Bu durumda öğretmen farklı yöntemleri kullanabilmeli ki öğrencilerin hepsine faydası dokunabilsin’, ‘Öğretmenin her derste aynı yöntemi kullanması ister istemez öğrencilerde dikkat dağınıklığına sebep oluyor ve dersin havası bozuluyor. Bu durumda öğretmen farklı yöntemler kullanmasını bilmeli’, ‘Öğrenci sıkıldığında sorun çıkartıyor. Bunun önüne geçebilmenin en önemli yolu bence öğretmenin farklı yöntemler kullanması böylece öğrencilerin kopması engellenir’* şeklindedir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin disiplinli olması gerektiğine vurgu yapan öğretmenler; *‘Kesinlikle otorite şart. Şu an kullanılan öğrenci merkezli yaklaşımlardan dolayı öğrencilerde gevşeme çok oluyor’, ‘Öğretmen tatlı sert olmalı. İpin ucunu kaçırmamalı. Sonuçta karşımızda öğrenciler var çok rahat şımarıp sınıf disiplinini bozabiliyorlar’, ‘Hangi yöntemi kullanırsak kullanalım sınıf yönetiminde her zaman en etkili yöntem bence disiplinli ve otoriter olmaktır. Her öğretmen otoritesinden taviz vermediği sürece çok sıkıntı yaşamaz diye düşünüyorum’* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin öğrencilerle iyi iletişim kurmak gerektiğine vurgu yapan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları; *‘Öğrencilerle yaşanabilecek olumsuz iletişim hem sınıf ortamında hem de öğrencilerin gelecekteki hayatlarında büyük sıkıntılar oluşturabileceğini göz ardı etmemeli’, ‘Öğrenciyle arasında iyi iletişim kuran öğretmen öğrencilerin talep ve sorunlarına göre yöntem geliştirecektir’, ‘Sınıf yönetiminde karşılaşılan problemlerin temeline inildiğinde en önemli eksikliğin iletişim problemleri olduğu görülecektir’* şeklindedir.

Hoşgörülü ve sabırlı olmanın sınıf yönetimi için önemli olduğunu düşünen öğretmenlerin bazılarının bu konudaki görüşleri; *‘Öğretmen sabırlı olmalı her öğrenciye kendi çocuğuna gösterdiği hoşgörüyü gösterebilecek nitelikte olmalıdır’, ‘Sabırlı, anlayışlı, hoşgörülü olan ve öğrencilerine karşı müşfik tavırlar takınan bir öğretmen alanında da iyi olursa sınıfta hiçbir problem yaşamaz diye düşünüyorum. Tabi öğrencilerin iyi niyetini suiistimal etmesine de müsaade etmemeli’, ‘Hoşgörülü, sabırlı, öğrencilerine örnek olabilen, dersi monotonluktan kurtaran bir olabilirsek etkili bir sınıf yönetimi yapabileceğimizi düşünüyorum’* şeklindedir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin adaletli olması gerektiği düşüncesini ifade eden öğretmenlerden bazılarının bu görüşleri; *‘Öğretmen kesinlikle öğrenciler arasında adaletli davranmak zorundadır. Özellikle bazı öğrenciler için not önemli olduğundan bu konuda adil davranmak gerekir’, ‘Öğretmenlerin öğrencilerini çok iyi tanınması ve onlar arasında ayırım*

yapmadan hepsiyle aynı ilgilenmesi gerekir, *‘Özellikle bazı sınıflara insan derse girmek istemiyor fakat ne olursa olsun her öğrenci öğrencidir. İyi bir öğretmen her zaman her öğrenciye eşit mesafede durmalı’* şeklindedir.

Öğrenciye değer vermenin iyi bir sınıf yönetimi için öğretmenlerde bulunması gereken önemli bir özellik olduğunu vurgulayan matematik öğretmenleri; *‘Her öğrenci özeldir. Her öğrencinin kendine özgü güzellikleri vardır. Bu güzellikleri ortaya çıkarmak iyi bir öğretmenin taşıması gereken bir özelliktir. Öğrenciye değer vermezsek özel olduğunu hissettirmezsek bu güzellikler nasıl ortaya çıkar?’*, *‘Kendisini başarısız ve değersiz hisseden bir öğrenci bırakın derse katılmayı belki de kendisini sınıftan soyutlayacaktır. Bu tip öğrencilerin sayısının artması sınıfı yönetilemez hale getirir’*, *‘Birisi ile çalışırken bana değer verdiğini hissedersen o arkadaşşıma ben çalışırken bir problem çıkmaması için uğraşırım. Sınıfta da durum böyledir. Bir öğretmen öğrenciye ne kadar değer verirse sınıfta işi o kadar kolay olur kanaatindeyim’* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin empati kurabilmesi gerektiğine yönelik görüşlerinden bazıları; *‘Öğrencileri eleştirmek çok kolay. Fakat bence önemli olan o davranışları sergilerken onların bakış açısıyla bakabilmek olduğunu düşünüyorum’*, *‘İçinde buldukları dönem itibarıyla öğrenciler bize ters gelen davranışlar içerisine girebiliyorlar. Aynı dönemden bizde geçtik belki bu davranışları bizde yaptık ve o zaman bize bu davranışlar ters gelmiyordu. Demek ki öğretmen bakış açısını belirlerken empati yapmayı ihmal etmemeli’*, *‘Derste başarılı olmak isteyen bir öğretmen kesinlikle öğrencilerin içinde buldukları dönemleri anlayabilmeli, ihtiyaçlarını belirleyebilmeli ve empati yapabilmeli. Bunlar sağlanırsa sınıfta disiplini bozacak önemli etkenler ortadan kaldırılmış olur’* şeklindedir.

Etkili bir sınıf yönetimi yapabilmek için öğretmenlerin Türkçeyi ve beden dilini iyi kullanması gerektiğine yönelik verdikleri cevaplardan bazıları; *‘Beden dilini ve Türkçeyi düzgün kullanan bir öğretmen derse ilgiyi çok rahatlıkla toplayacaktır. Böylece sınıfta oluşabilecek olumsuz durumların önüne geçecektir’*, *‘Öğretmenin sınıfta dersi hep aynı ses tonuyla ve hep aynı yerde durarak anlatması öğrencilerin derse motive olmasını engelleyecektir. Bunun yerine ses tonunu değiştirerek gerekli vurguları yapan, sınıf içerisinde dolaşarak öğrencilerin dikkatini toplayan bir öğretmen sınıf yönetiminde çok sıkıntı yaşamaz’*, *‘Bizim lise yıllarımızı hatırladığımda öğretmenlerimiz genelde masada oturur ve hep aynı ses tonuyla ders anlatırlardı. Sınıfın arka sıralarındaki arkadaşlarımız ders dışında bazı şeylerle uğraşırlardı. Yaşayarak öğrendik ki öğretmen beden dilini ve Türkçeyi akıcı bir şekilde kullanmalı’* şeklindedir.

Matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre; bir öğretmenin sınıf yönetiminde sıkıntı yaşamaması için alan bilgisinin iyi olması, teknolojiyi etkin kullanmalı, farklı ders anlatım yöntemlerinden faydalanmalı, dersini bir disiplin içerisinde işlemeli, öğrencileriyle iyi iletişim kurmalı ve öğrencilerine karşı sabırlı, adil ve hoşgörülü olmalıdır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Sınıf ortamında karşılan problemlerin belirlenerek, öğretmen, öğrenci ve yönetici işbirliği ile çözümlenerek olumlu bir sınıf atmosferi oluşturulması, sınıf yönetimini son derece olumlu etkilemektedir (Başar, 2004). Etkili bir sınıf yönetimi olmaksızın sınıf ortamında öğrenciye kazandırılmak istenen davranış biçimlerinin istenen düzeyde gerçekleşebileceğini söylemek

zordur (Kaya, 2012). Araştırmalar, öğretmenin sınıf yönetimindeki performansının öğrencilerin performansını da artırdığını ortaya çıkarmıştır. Öğretmenin etkili olması, sınıf etkinliklerini iyi organize etmesi ve yönetmesine bağlıdır (Ayaydın, 2010). Bu açıdan öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için sergiledikleri yaklaşımlar önem arz etmektedir. Liselerde görev yapan matematik öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışları ve sınıf yönetimine yönelik sergiledikleri yaklaşımlarının ortaya konulmasının amaçlandığı bu araştırmada ulaşılan bulgular ışığında; matematik öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların sebepleri, sınıf yönetimini sağlama yöntemleri ve etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin sahip olmaları gereken beceriler belirlenmeye çalışılmıştır.

Matematik öğretmenlerinin verdiği cevaplara göre sınıf yönetiminde öğrenci kaynaklı ve sistem kaynaklı sorunlarla karşılaşmaktadır. Öğrenci kaynaklı derse karşı ilgisizlik, derse hazırlıksız gelme, ders çalışma alışkanlığının olmaması gibi sorunlar Başar'ın (2004) da belirttiği gibi sınıf yönetimini bozucu davranışlar olmayıp daha çok bozucu davranışlara yöneltici nitelikteki davranışlardır. Bunlar, öğrencinin gelişimi açısından amaçlara ulaşmayı engelleyici olduğu kadar, bir iki basamak sonra istenmeyen diğer bozucu davranışların ortaya çıkmasına neden olur (Kaya, 2004). Yine öğretmenler ortaöğretimde uygulanan sistem ve ortam kaynaklı olduğu düşünülen okullardaki altyapı ve teknik donanım eksikliği, gürültü, dersi öğrenmenin değil geçmenin amaçlanması, öğrencilerin ders dışı ilgileri gibi sorunları da dile getirmişlerdir. Elde edilen bu sonuçlar Altun (2007) ve Erdoğan vd.(2010), çalışmalarında okullardaki teknolojik altyapının eksikliğinin, sınıfların yeterli fiziki büyüklükte olmaması, sınıftaki yerleşim düzeninin uygun olmaması gibi nedenlerin sınıf yönetimi açısından problem oluşturduğunu belirten araştırmaları ile benzerlik göstermektedir. Türnüklü ve Galton (2001), Türkiye ve İngiltere'den toplam 20 ilköğretim öğretmeniyle yaptıkları çalışmada öğretmenlerin en çok karşılaştıkları disiplin problemi "gürültü yapmak ve izinsiz konuşmak" olduğunu ifade etmiştir. Özellikle meslek lisesinde görev yapan öğretmenler öğrencilerin dersleri öğrenmekten ziyade sınıf geçmeyi hedeflemesinin sınıf yönetiminde ciddi sorunlar oluşturduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin, öğretmen ve arkadaşlarına karşı saygısız tavırlar sergilemesi de sınıf yönetimini bozucu davranışlar arasındadır. Bu tip durumlarda öğretmenlerin öğrencileri iyi tanınması ve karakterlerine uygun tepkiler göstermesi (Kaya, 2012), sınıf yönetimini kolaylaştırıp sorunların azalması ve etkili bir eğitim-öğretimin gerçekleşmesi sağlanabilir. Bu çalışmada öğrencilerin matematik temellerinin istenen düzeyde olmamasının sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilediği, sınıf içi disiplin sorunları ve istenmeyen durumların yaşanmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Şatoğlu (2008)'nin birçok disiplin olayının ortaya çıkış nedeninin; öğrenciye öğretilmek istenen konuların öğrenci düzeyinin çok üstünde veya çok altında olması, öğretilen konuların öğrencinin ilgisini çekecek kadar ilginç olmaması ve gereksinimlerini doyuramamasıdır tespitiyle paralellik göstermektedir.

Matematik öğretmenlerinin verdikleri cevaplara göre sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların temelinde; öğrencilerin, matematik dersine yönelik oluşturdukları önyargı vardır. Bu sonuç Sapma (2013)'nin, matematik dersini sevmeyen ve olumsuz tutum geliştiren öğrencilerin özgüvenlerinin sarsıldığını, derse olan ilgilerinin azaldığı ve matematik öğretiminin olumsuz etkilendiği tespiti ile benzerlik arz etmektedir. Yine öğretmenlerin sorunların kaynaklarından birisi olarak belirttikleri okul yönetiminin tutumu tespiti, Akgündüz (2006)'ün meslektaş ya da yöneticilerinden destek alan öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha başarılı oldukları sonucunu desteklemektedir. Demir (2006), fizik öğretmenleri ile yaptığı araştırmada; öğrencilerin olumsuz davranışlarını önlemede öğretmenlerin okul idaresinden yeterli desteği alamadıkları

sonucuna ulaşmıştır. Yine araştırmada öğretmenler, sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların sebepleri arasında sınıf mevcutlarının kalabalık olmasını göstermişlerdir. Bu sonuç Weisshew ve Peng (1993) ile Flannery (1997)'in kalabalık okullarda küçük okullara göre istenmeyen öğrenci davranışlarına daha fazla rastlandığı sonucuyla örtüşmektedir. Yine Ekinci ve Burgaz (2009) da kalabalık sınıfların, sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilediği ve istenmeyen öğrenci davranışlarına sebep olduğunu ifade etmiştir. Çalışmaya katılan genel lise ve meslek liselerinde görev yapan öğretmenler, öğrencilerin derse karşı ilgisiz olduklarını ve bu durumun en önemli sebebinin öğrencilerin ilköğretimden yetersiz altyapı ile ortaöğretime geçiş yapması olduğunu ifade etmişlerdir. Sönmez (2010)'de çalışmasında başka okullara yerleşemeyen ve daha az yetenekli öğrencilerin meslek liselerine ve genel liselere yerleştiğini vurgulamıştır.

Liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde ağırlıklı olarak önlemsel, gelişimsel ve tepkisel yaklaşım modellerini sergiledikleri çok azının ise çağdaş yaklaşım modelini sergiledikleri görülmüştür. Yöntem seçimi, amaçlara, olaya, tarafların özelliklerine göre değişir (Başar, 2004). Çalışmaya katılan öğretmenlerin “*Sınıf Yönetimini Nasıl Sağlıyorsunuz*” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edildiğinde; derse ilgiyi artırma, konuyu basite indirgeme, öğrenciye sorumluluk ve ödev verme yöntemlerinin önlemsel yaklaşım modeline; etkili ders anlatımı gelişimsel yaklaşım modeline; velilerle diyalog kurma yöntemi çağdaş yaklaşım modeline, otoriter olma ve ödül verme tepkisel yaklaşım modeline yönelik çözüm yöntemleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonucunda liselerde öğretmenlik yapan matematik öğretmenleri, etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler olarak öğretmenlerin alan bilgisinin iyi olmasını, teknolojiden faydalanmayı bilmesini, farklı ders anlatma yöntemlerini kullanabilmesini, öğrencilerle iyi iletişim kurabilmesini, öğrencilere karşı adaletli, hoşgörülü ve sabırlı olması gerektiğini, empati kurabilmesini, öğrenciye değer vermesini, konuşma ve beden dilini iyi kullanabilmesini saymışlardır. Öğretmenlerin belirttiği bu özellikler, MEB tarafından benimsenen “öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri” arasında yer almaktadır (MEB, 2004). Elde edilen bu sonuçlar Paliç ve Keleş (2011)'in öğretmenlerin iletişim becerisi, alan bilgisi, mesleki deneyim ve planlı olma özelliklerini taşımaları gerektiği ve öğretmenlerin için öğrencilere karşı daha sabırlı olması ve onlarla empati kurması ile etkili bir sınıf yönetimi sağlanabilir tespiti ile benzerlik göstermektedir.

Eğitim sistemi içerisinde öğretmen bir köprü vazifesi yürütmektedir. Öğretmen, meslek hayatı içerisinde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bundan dolayı öğretmenliğin bir sabır ve hoşgörü mesleği asla unutulmamalıdır. Öğretmen yetiştiren kurumların bu konuda öğretmen adaylarını yetiştirmesi ve bilinçlendirmesi sağlanabilir. Eğitim standartlarının yükselmesi nitelikli öğretmenlerle mümkün olacaktır. Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin alan ve pedagojik bilgileri ön plana çıkmaktadır. Bunun için öğretmenlerin alanlarıyla ilgili gelişmeleri takip etmeleri sağlanmalı ve gerektiğinde pedagojik bilgileri de güncellenmelidir. Ayrıca, içinde bulunduğumuz teknoloji çağında öğretmenler teknolojik araç ve gereçleri en üst düzeyde kullanılmalı, farklı ders anlatım yöntemleri içerisinde görsel materyalleri kullanabilecek seviyede yetiştirilmesi gerekmektedir. Sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunların en önemli sebeplerinden birisi kalabalık sınıflardır. Bu açıdan sınıf mevcutlarının makul bir sayıya çekilmesi etkili bir sınıf yönetimini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E. (2002). *Sınıf Yönetimi İle İlgili Genel Olgular*. (Ed. Zeki Kaya), *Sınıf Yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Altun, E. (2007). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenleri Türkiye’de Ne İşe Yarar? *Eğitimdeyiz*, 1(1), 12-14.
- Altundaş, M. (2013). *Fizik Öğretiminde Sınıf Yönetimi ile Öğretim Yönteminin İlişkisinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Armağan, R. (2010). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarıyla Başa Çıkma Becerileri ve Özel Bir İlköğretim Okulunda Yapılan Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Aslan, H. (2011). *Sınıf Yönetiminin Temel Kavramları*. (Ed. Ruhi Sarpkaya). Ankara: İhtiyaç Yayıncılık.
- Ataseven, H. (2001). *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sınıfta Olumlu ve Olumsuz Davranışlar Göstermelerini Etkileyen Aileyle İlgili Etmenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Ayaydın, A. (2010). Görsel Sanatlar Eğitiminde Sınıf Yönetimi: Bir Nitel Araştırma Örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXIII (1)*, 2010, 61-80
- Aydın, M. (1998). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
- Aydın, B. (2004). Disiplin Sorunları ve Çözüm Yöntemleri Konusunda Öğretmenlerin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Cilt 10 (39), s. 326-337.
- Aytekin, H. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama*. L. Küçükahmet (Editör). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, 71-81.
- Baki, A. (2003). Okul Matematiğinde Ne Öğretelim Nasıl Öğretelim? *Matematikçiler Bülteni*, 2, 13- 16.
- Başar, H. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara
- Baykul, Y. (2000). *İlköğretimde Matematik Öğretimi, 1-5. Sınıflar İçin*. Pegem A Yayınları, Ankara.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Brophy, J. E. (1983). Classroom Management and Organization. *The Elementary School Journal*, 83 (4), 265-282.
- Çetin, Y. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Problemleri ile İlgili Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Demir, Y. (2003). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaşılan Problem Davranışlara Karşı Baş Etme Stratejileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Demir, C. (2006). *Coğrafya Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine Yönelik Görüşleri: Karabük Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

- Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme: Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Ekinci, C. E. & Burgaz, B. (2009). İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmen ve Okuldan Kaynaklanan Nedenleri, *The Journal of Social Sciences (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi)*, Sayı 22: 91-111.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Emmer, E. T. & Stough, L. M. (2001). Classroom Management: A Critical Part of Educational Psychology, with Implications for Teacher Education. *Educational Psychologist*, 36(2), 103-112.
- Erdoğan, M., Kurşun, E., Şişman, G., Saltan, F., Gök, A. & Yıldız, İ. (2010). Bilişim Teknolojileri Dersi Örneği Sınıf Yönetimi ve Sınıf İçi Disiplin Problemleri, Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma: *EDAM*, 10 (2), 853-891.
- Erol, Z. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Flannery, D. J. (1997) *School Violence: Risk, Preventive Intervention And Policy*. [Http://ume.tc.columbia.edu/ericacheive/Mono/UDS109.Pdf](http://ume.tc.columbia.edu/ericacheive/Mono/UDS109.Pdf) (Erişim:03/05/2015).
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. & Öztürk, A. (2006). Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 235-244.
- Güler, E. (2005). *Liselerde Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi. Kültür Üniversitesi, İstanbul.
- Güner, N. (2010). *Kaynaştırma Uygulamaları Yapılan Sınıflarda Çalışan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeyleri ile Önleyici Sınıf Yönetimi Eğitim Programı'nın Öğretmenlerin Sınıf Yönetimlerine Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Harris, A. H. (1991). Proactive Classroom Management: Several Ounces Ofprevention. *Contemporary Education*. 62(3), 156-160.
- Karahancı, E. (2013). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Düşük Düzeyde İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Tepkilerinin Nitel Bir Analizi (Kars İli İlköğretim Okulları Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kaya, M.F. & Alim, M. (2012). Coğrafya Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Yaklaşımları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17 (27), 170-186.
- Kellough, R.D. & Kellough, N. G. (1996). *Middle School Teaching: A Guide to Methods and Resources*. 2nd edition, Columbus, OH.: Merrill Publishing.
- Keskin, M. A. (2002). *Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Kullandıkları Baş Etme Yolları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- MEB (2013). Ortaöğretim Matematik Dersi (9, 10, 11, 12. sınıflar) Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Ankara.

- MEB. (2004). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. <http://otmg.meb.gov.tr/> YetGenel.html, 10/5/2015 tarihinde alındı.
- Özer, G. (2009). *Öğretmen Adaylarının Sınıf İçinde Gözlemledikleri İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Etmede Kullanılabilecek Stratejilere İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Kara Elmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Özgözü, E.Ö. (2007). *Lise Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme Stratejileri*. Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Paliç, G. & Keleş, E. (2011). Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 199-220.
- Sağnak, M. (2009). Liselerde Çalışan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Stilleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(2), 17-22.
- Sapma, G. (2013). *Matematik Başarısı İle Matematik Kaygısı Arasındaki İlişkinin İstatistiksel Yöntemlerle İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Sertöz, S.(1996). *Matematiğin Aydınlik Dünyası*. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara.
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Algıları ve Tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25. sayı.
- Sönmez, M. (2010). Türkiye’de Mesleki Ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. *Eğitim Ve Bilim*, 33(147), 71-84.
- Sucuoğlu, B. (2004). Türkiye’de Kaynaştırma Uygulamaları: Yayınlar/Araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 15-23.
- Şatoğlu, E. (2008). *Ortaöğretim Kurumlarında Öğretmenlerin Karşılaştıkları Disiplin Sorunları ve Baş Etme Yolları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şentürk, H. & Oral, B. (2008). Türkiye’de Sınıf Yönetimi ile İlgili Yapılan Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 1-26.
- Taştan, B. (2010). *Coğrafya Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine Yönelik Görüşleri: Karabük Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Türnüklü, A. & Galton, M. (2001). Students’ Misbehaviours İn Turkish And English Primary Classrooms. *Educational Studies*, 27(3), 291-305.
- Uğur, O. A. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Üstün, Ö. (2013). *Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Ortamlarında Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Weishew, N.L. & Peng, S.S. (1993). Variables Predicting Students’ Problem Behaviors, *Journal of Educational Research*, 87(1), 179-215.

Matematik Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar

- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, B. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Davranışlarda Kullandıkları Önleyici Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1-38.